

Koersen op kansen

Nota minimabeleid gemeente Leusden 2011

Inhoudsopgave

- 1. Aanleiding	blz. 3
- 1.1. Veranderende visie op het minimabeleid	blz. 3
- 1.2. Verandering cliëntenbestand	blz. 3
- 1.3. Uitbesteding sociale zaken aan de gemeente Amersfoort	blz. 3
- 1.4. Leeswijzer	blz. 4
- 2. Wettelijke gemeentelijke kaders	blz. 5
- 3. Visie op minima- en armoedebeleid	blz. 6
- 3.1. Maatschappelijke participatie door middel van activerend beleid	blz. 6
- 4. Minima Effect Rapportage: naar een effectiever beleid	blz. 7
- 5. Omvang doelgroep	blz. 9
- 6. Schematisch overzicht vergelijking huidig beleid-nieuw beleid	blz. 10
- 7. Regelingen	blz. 13
- 7.1. Kaders bijzondere bijstand	blz. 13
- 7.2. Kwijtscheldingsbeleid	blz. 14
- 7.3. Witgoedregeling	blz. 15
- 7.4. Regeling Sociale Participatie	blz. 16
- 7.5. Categoriale regeling voor ouderen/ chronisch zieken/ gehandicapten	blz. 17
- 7.6. Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering	blz. 19
- 7.7. Kosten schoolgaande kinderen (Regeling schooltas)	blz. 19
- 7.8. Langdurigheidstoelage	blz. 20
- 8. Gevolgen in geval van inkomen van 100% tot 110% van sociaal minimum	blz. 22
- 9. Overig beleid	blz. 23
- 9.1. Schuldhulpverlening	blz. 23
- 9.2. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	blz. 23
- 10. Financiën	blz. 24
- Bijlage 1. Lijst met afkortingen	blz. 26
- Bijlage 2. Voorbeeld berekening draagkracht	blz. 27
- Bijlage 3. Voorbeelden consequenties nieuw beleid	blz. 28
- Bijlage 4. Doorrekening maatregelen Nota minimabeleid 'Koersen op kansen'	blz. 33

1. Aanleiding

Het huidige beleid is vastgesteld in 2004 op basis van de Wet werk en bijstand (WWB) waarin de Rijksoverheid nieuwe kaders vaststelde voor het gemeentelijk minimabeleid. Inmiddels zijn er nieuwe ontwikkelingen die een bijstelling van het beleid noodzakelijk maken:

1.1. Veranderende visie op het minimabeleid

Maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe wet- en regelgeving vragen om een nieuwe, andere rol en positie van de burger en de gemeente.

Het kabinetsbeleid op het sociale terrein heeft zich de afgelopen jaren met name gericht op het activeren en meedoen van burgers, op het nemen van eigen verantwoordelijkheid, op de zelfbewuste burger die zijn leven zelf in handen neemt en zichzelf indekt tegen risico's. Bij kwetsbare groepen is juist dit beeld ver weg. De samenleving dient dan ook een vangnet te bieden en mensen in staat te stellen om wel mee te kunnen doen. De overheid moet ook de kwetsbare groepen het vertrouwen geven, ruimte laten, en deze mensen voorbereiden om weer volwaardig mee te kunnen te doen in de maatschappij en eigen verantwoordelijkheid te dragen.

1.2. Verandering cliëntenbestand

Naast maatschappelijke ontwikkelingen is ook de verandering van het cliëntenbestand in Leusden een aanleiding om het huidige beleid aan te passen. Door middel van een actief gevoerd re-integratiebeleid in de afgelopen jaren zijn de personen die (deels) aan het werk kunnen reeds actief op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld als gevolg van de invoering van het project Morgen Beginnen. In 2009 zijn 41 personen gestart met dit project. Mede als gevolg van de invoering van dit project blijft er een 'harde' kern van cliënten over, waarbij deelname aan de arbeid veelal te hoog gegrepen is door diverse omstandigheden. Veel minima met een uitkering in Leusden hebben een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en moeten vaak langdurig rondkomen van een minimuminkomen. Het is belangrijk om mogelijkheden te creëren om dit patroon te kunnen doorbreken. Er komt meer nadruk te liggen op sociale en maatschappelijke participatie ter voorkoming van sociale uitsluiting. Dit vraagt om een nieuw beleid wat verder kijkt dan alleen het aanbieden van inkomensondersteunende voorzieningen, maar juist meer het accent legt op activering.

1.3. Uitbesteding sociale zaken aan de gemeente Amersfoort

Tot slot vragen de uitbestedingsplannen inzake de uitvoering van sociale zaken om harmonisatie van het beleid van de gemeente Leusden en de gemeente Amersfoort. In november 2009 heeft het college naar aanleiding van de afgegeven zienswijze van de gemeenteraad een principebesluit genomen om per 1 januari 2011 over te gaan tot uitbesteding van sociale zaken aan de gemeente Amersfoort. Er wordt gestreefd naar een situatie waarin sprake is van zoveel mogelijk harmonisatie van het beleid tussen beide gemeenten, waarbij beide gemeenteraden allebei politiek verantwoordelijk blijven voor het eigen beleid.

Het harmonisatieproces omtrent het minimabeleid met de gemeente Amersfoort heeft als gevolg dat er weliswaar sprake is van diverse aanpassingen ten opzichte van het huidige beleid, maar de inhoud van het voorgestelde nieuwe beleid met de bijbehorende regelgeving doet recht aan de wens om binnen de huidige beschikbare budgetten voor de minima meer tot een activerend, participerend beleid te komen. Daarnaast worden de middelen ook daadwerkelijk ingezet voor doelgroepen die op dit moment de minst financieel besteedbare ruimte hebben.

Ten behoeve van de uitbesteding van de uitvoering van sociale zaken aan de gemeente Amersfoort wordt dit jaar deze nieuwe nota voorgelegd ter besluitvorming, zodat het voorgestelde nieuwe beleid nog voor 1 januari 2011 kan worden geïmplementeerd ten behoeve van de uitvoeringsorganisatie.

De nog te voeren kerntaken- en bezuinigingdiscussies in de beide gemeente hebben mogelijk effect op de inhoud van het minimabeleid. In afwachting van de uitkomsten van deze ontwikkelingen zullen beide gemeenten het komende jaar het reeds gestarte gezamenlijke herijkingproces voortzetten om de voorgestelde lijn verder te kunnen optimaliseren en intensiveren middels nieuw beleid.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze nota is weergegeven welke beleidsruimte de gemeente op het minimabeleid binnen de kaders van de WWB heeft. De gemeentelijke visie op het minimabeleid wordt in hoofdstuk 3 toegelicht en in hoofdstuk 4 wordt stil gestaan bij het onderzoek van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) in 2009 naar de effectiviteit van het Leusdense minimabeleid met de bijbehorende resultaten en aanbevelingen.

In hoofdstuk 5 is de omvang van de doelgroep minima in Leusden weergegeven en tevens de ontwikkelingen van het bestand in de afgelopen jaren.

Hoofdstuk 6 geeft een schematisch overzicht, waarin een vergelijking tussen het huidige beleid en het nieuwe beleid wordt gepresenteerd. Vervolgens worden in

hoofdstuk 7 de kaders en de inhoudelijke regelingen van het nieuwe beleid toegelicht.

In hoofdstuk 8 vindt een uitwerking plaats van de effecten van het nieuwe beleid op de groep met een inkomen van 100% tot en met 110% van het sociaal minimum.

Aanverwante wet- en regelgeving is nader uitgewerkt in hoofdstuk 9 en tot slot vindt er een uitwerking van de financiële paragraaf plaats in hoofdstuk 10.

Tot slot kent de nota vier bijlagen: een lijst met afkortingen, een toelichting op de werking van de draagkrachtberekening, een uitwerking van vier situaties ter verduidelijking van de inhoud en de werking van het nieuwe beleid en een overzicht waarop de financiële doorrekening van het nieuwe beleid is weergegeven.

2. Wettelijke gemeentelijke kaders

Generiek inkomensbeleid is de verantwoordelijkheid van het Rijk. Jaarlijks wordt door het Rijk de hoogte van het sociaal minimum vastgesteld. Deze norm geldt voor alle burgers in Nederland.

Gemeenten kunnen in aanvulling op het inkomensbeleid van het Rijk, met maatwerk, individuele huishoudens met een minimuminkomen ondersteunen bij bijzondere uitgaven. Voor bepaalde groepen mogen gemeenten specifiek beleid maken. Gemeenten hebben daarnaast een regiefunctie bij de aanpak van het armoedeprobleem. Met hun kennis van de problematiek en de sociale kaart kunnen zij materiële ondersteuning koppelen aan immateriële hulpverlening en preventie. Door bijzondere omstandigheden kan het bijvoorbeeld gebeuren dat de uitkeringsnorm niet toereikend is om bepaalde noodzakelijke uitgaven te doen. Als een persoon geen beroep kan doen op een voorliggende (bestaande) voorziening kan de gemeente bijzondere bijstand verstrekken. Hierbij levert de gemeente maatwerk en dat betekent: er moet vastgesteld worden of de uitgaven noodzakelijk zijn.

Alleen aan chronisch zieken, gehandicapten, ouderen en kinderen uit minima-huishoudens die onderwijs volgen mogen gemeenten binnen de kaders van de WWB vaste bedragen verstrekken zonder te controleren of de kosten noodzakelijk zijn en daadwerkelijk gemaakt zijn. Dergelijke inkomensondersteunende regelingen worden 'categoriale' regelingen genoemd. Categoriale regelingen voor andere doelgroepen zijn niet mogelijk. Met de invoering van de WWB zijn de mogelijkheden voor gemeenten om categoriale voorzieningen voor personen jonger dan 65 jaar te treffen beperkt, omdat deze het landelijke inkomensbeleid doorkruisen. Door de afschaffing van de categoriale bijzondere bijstand heeft de bijzondere bijstand de maatwerkfunctie terug. Een andere reden voor de afschaffing van categoriale regelingen was de armoedeval. De armoedeval treedt op wanneer het besteedbare inkomen niet of beperkt stijgt als iemand meer gaat verdienen, bijvoorbeeld als gevolg van werkaanvaarding. Mogelijke oorzaken zijn belasting- en premiedruk of het vervallen van de aanspraak op inkomensafhankelijke regelingen. Per saldo kan dat betekenen dat deze persoon er financieel nauwelijks of niet op vooruit gaat. Dit heeft als gevolg dat er geen financiële prikkel is om aan het werk te gaan.

De categoriale bijzondere bijstand is dus grotendeels afgeschaft. Gemeenten hebben nog wel speelruimte met betrekking tot andere categoriale voorzieningen als onderdeel van het minimabeleid, zoals het aanbieden van voorzieningen ten behoeve van de maatschappelijke participatie, kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en een vergoeding voor de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering.

3. Visie op minima- en armoedebeleid

3.1. Maatschappelijke participatie door middel van een activerend beleid

Armoede is méér dan het hebben van te weinig geld om rond te komen. Armoede is eigenlijk het niet op een volwaardige manier kunnen deelnemen in de samenleving op welk terrein dan ook, waardoor isolement dreigt. Diverse wet- en regelgeving op zowel landelijk als lokaal niveau heeft als doelstelling dat niemand aan de kant hoeft te blijven staan vanwege onvoldoende inkomsten, gezondheid of andere sociaal-culturele omstandigheden.

Uitgangspunt is dat burgers zelf hun weg kunnen vinden in de samenleving, zelf verantwoordelijk zijn voor keuzes die ze maken en een netwerk hebben om op terug te vallen. Toch kan het voorkomen dat burgers op enig moment hulp nodig hebben, omdat ze er zelf niet meer uitkomen. Daarvoor voeren wij het minimabeleid uit.

Aan de ene kant moet het minimabeleid bestaan uit het verstrekken van voorzieningen en geld, het verschaffen van een al dan niet tijdelijke inkomensondersteuning. Aan de andere kant is het doel van het minimabeleid veelzijdiger. Met het alleen verstrekken van voorzieningen wordt in veel gevallen aan symptoombestrijding gedaan. Mensen blijven daardoor in een permanente afhankelijkheidspositie zitten. Wij willen door middel van een activerender minimabeleid er ook juist voor zorgen dat mensen maatschappelijke achterstanden kunnen wegwerken, (economische) zelfstandigheid bereiken en belangrijker nog, deze zelf in stand kunnen houden.

Activering kan op 2 niveaus:

1. Het stimuleren dat mensen (meer) actief worden in sport, cultuur, recreatie enzovoort. De aanname daarbij is dat bij meer activiteiten buitenshuis mensen gemiddeld genomen minder sociaal zijn uitgesloten. Het is een algemene aanpak gericht op alle minima.
2. Het bestrijden van sociale uitsluiting in de kern, een aanpak die bijdraagt aan zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en zelfoplossend vermogen, (nieuw) perspectief ontwikkelen en de regie op je leven (terug)vinden. Resultaat is dat mensen op eigen kracht verder kunnen en de gemeente en het maatschappelijk initiatief niet meer nodig hebben. De aanpak is niet gericht op alle minima, maar gericht op minima waarbij sprake is van een tekort aan bepaalde vaardigheden. Het is een maatwerkaanpak.

4. Minima Effect Rapportage: naar een effectiever beleid

In Leusden willen we naar een effectiever minimabeleid. Van belang is dat de personen met de minst financiële ruimte het meeste baat hebben bij de uitwerking en de effecten van het minimabeleid. Om hier zicht op te krijgen heeft de gemeente Leusden in 2009 een Minima Effect Rapportage laten uitvoeren door het Nibud.

Per huishoudtype is berekend wat een huishouden anno 2010 overhoudt na gebruik van alle landelijke en Leusdense minimaregelingen waar men recht op heeft. Geconcludeerd wordt dat alle huishoudtypes¹ met een laag inkomen in Leusden op dit moment voldoende financieel besteedbare ruimte overhouden. Zelfs met een hoge huur zijn de onderzochte huishoudtypen beter af dan gemiddeld in Nederland.

Het Nibud concludeert dat met name de positie van alleenstaanden en echtparen boven de 65 jaar met een minimuminkomen goed is te noemen. Als de huidige garantieregeling voor ouderen zou wegvallen² ontstaat er voor huishoudens met personen boven de 65 jaar geen tekort op een gemiddelde maandelijks begroting.

Als gevolg van het huidige minimabeleid in Leusden hebben echtparen met oudere kinderen die rond moeten komen van een minimuminkomen de minste financiële bestedingsruimte. Echtparen met kinderen profiteren op dit moment het minst van de inkomensondersteunende maatregelen. Het Nibud adviseert om naar mogelijkheden te kijken om de regelingen voor huishoudens met kinderen te verruimen. Daarnaast beveelt het Nibud aan om de regeling voor sociaal culturele uitgaven te verhogen om de participatie- en activeringsmogelijkheden voor minima te vergroten.

Als gevolg van de huidige draagkrachtberekening vervalt het recht op bijna alle regelingen bij huishoudens met een inkomen boven de 110% van het sociaal minimum. Hierdoor ontstaat er een grote armoedeval bij deze doelgroep. Nibud adviseert om de draagkrachtregeling uit te breiden, zodat voortaan ook gezinnen tot 120 % van minimaregelingen gebruik kunnen maken en de armoedeval wordt verkleind.

Met het aanpassen van de minimaregelingen houden we rekening met de activeringscomponent waardoor er meer nadruk komt te liggen op sociale en maatschappelijke participatie ter voorkoming van sociale uitsluiting en de aanbevelingen van het Nibud. Waar mogelijk zoeken we de harmonisatie met het beleid van de gemeente Amersfoort.

Sommige regelingen zullen daarom als gevolg van bovenstaande worden aangepast ten behoeve van de effectiviteit (komt het terecht bij de doelgroep met de minst financiële ruimte). Dit zal voor sommige regelingen een verruiming met zich meebrengen en voor andere regelingen een versobering betekenen. De regelingen met een activerende werking (Regeling Sociale Participatie, Regeling schoolgaande kinderen) worden ruimer.

¹ Nibud heeft de volgende huishoudtypes in Leusden onderzocht:

- alleenstaande jonger en ouder dan 65 jaar
- eenoudergezin met 2 jonge (3 en 5 jaar) en oudere kinderen (14 en 16 jaar)
- echtpaar met 2 jonge en oudere kinderen
- echtpaar jonger en ouder dan 65 jaar
- alleenstaand van 65 jaar of ouder met een lichte zorgvraag

² Zie voor de inhoud van deze regeling de toelichting op pagina 13 /14

In het coalitie-akkoord is opgenomen dat de minima zoveel mogelijk worden ontzien bij het schrappen/ versoberen van taken en voorzieningen en dat telkens beoordeeld wordt of, en zo ja, in welke mate, vorm en voor welke doelgroep een vangnet nodig is. Met de nieuwe beleidswijzigingen die beschreven worden in hoofdstuk 7 van deze notitie is steeds afgewogen of de voorgestelde wijziging aanvaardbaar is in dit licht. Uitgangspunt is niet om te bezuinigen, maar om in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe wet- en regelgeving en het veranderde cliëntenbestand. Met het nieuwe beleid blijven we een behoorlijk sociaal pakket houden, echter de accenten verschuiven.

5. Omvang doelgroep

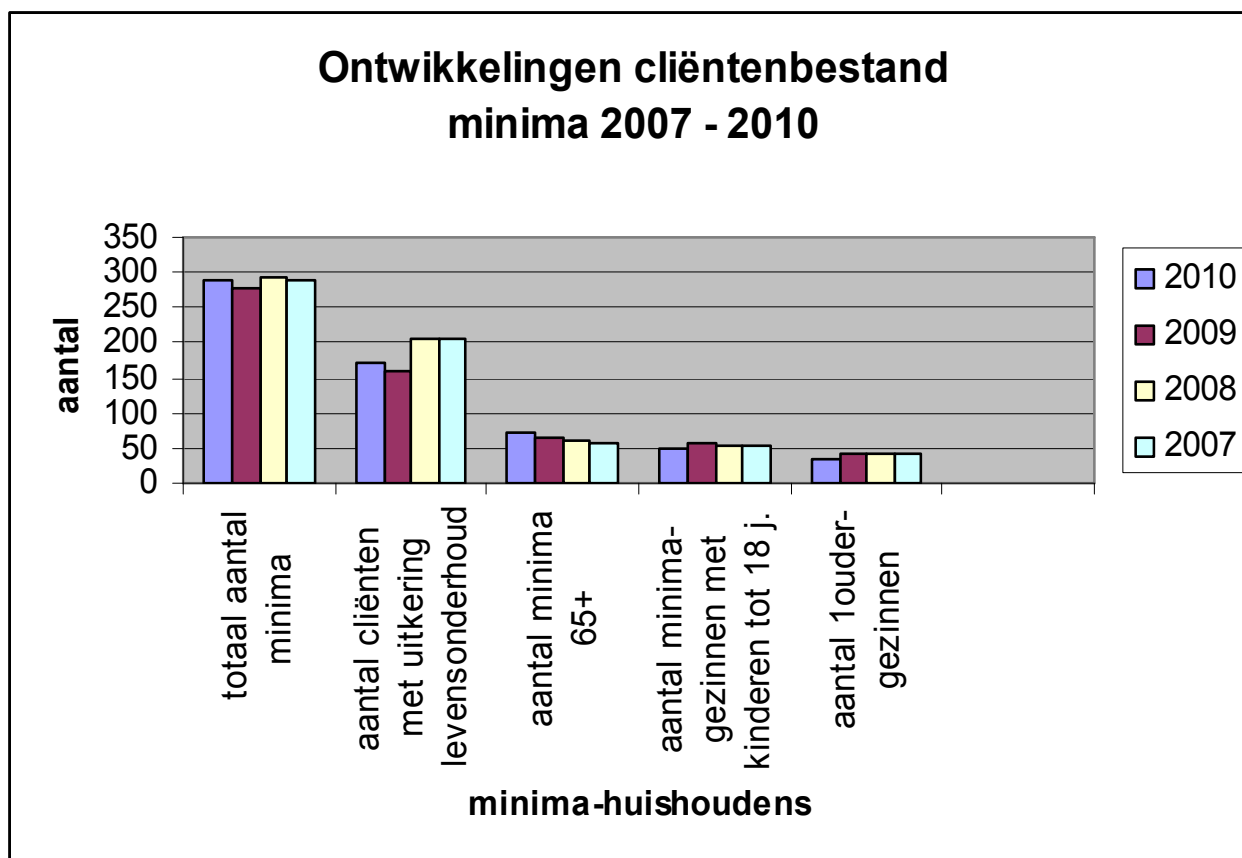
Op 1 januari 2010 telde de gemeente Leusden 291 minima met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (249 cliënten met 42 partners). De afgelopen jaren is de grootte van het cliëntenbestand stabiel gebleven. Op 1 januari 2007 bedroeg het totaal aantal minimacliënten 288.

Het aantal cliënten met een uitkering voor levensonderhoud (een WWB-, IOAW-, IOAZ- of een Bbz-uitkering) is de afgelopen 3 jaar afgenomen met ongeveer 30 cliënten. Het aantal op 1 januari 2010 bedroeg 173 (cliënten en partners).

De minima van 65 jaar of ouder zijn de afgelopen jaren toegenomen met 15 personen. Het aantal bedroeg op 1 januari 2010 65 cliënten.

Het aantal minimagezinnen met kinderen tot 18 is de afgelopen jaren stabiel gebleven met een aantal van +/- 50 gezinnen en het aantal één-oudergezinnen is de afgelopen jaren met 6 huishoudens afgenomen tot een aantal van in totaal 34 huishoudens.

In de grafiek zijn de ontwikkelingen van de omvang van het minimacliëntenbestand per soort huishouden in de afgelopen 4 jaar weergegeven.



Grafiek 1.0. Ontwikkelingen cliëntenbestand minima 2007- 2010

6. Schematisch overzicht vergelijking huidig beleid-nieuw beleid

In deze Nota minimabeleid worden diverse wijzigingen in het beleid doorgevoerd. Het betreft technische en complexe materie.

Ter vergroting van de transparantie en als houvast bij het lezen van het vervolg van de nota, is hieronder een schematisch overzicht opgenomen, waarin per regeling is weergegeven wat de verschillen zijn tussen het huidige beleid en het nieuwe beleid.

Dit overzicht geeft een kernachtige samenvatting van de wijzigingen. Voor de nadere uitwerking en de onderbouwing van de wijzigingen per regeling verwijzen wij naar de verdere tekst van de nota.

Bijzondere bijstand (zie 7.1)	<i>Huidig beleid</i>	<i>Nieuw beleid</i>
Draagkracht	Inkomen t/m 110% geen draagkracht; daarboven wordt alle inkomen meegenomen (zie toelichting op blz. 13)	Inkomen t/m 100% geen draagkracht; daarboven een glijdende schaal met treden t/m 110%, 120% en 130%; daarboven wordt alle inkomen meegenomen
Drempelbedrag	Voor elke aanvrager geldt per jaar een drempelbedrag van € 100	Geen drempel meer

Witgoedregeling (zie 7.3)	<i>Huidig beleid</i>	<i>Nieuw beleid</i>
Inkomensgrens	Inkomen t/m 110%	Inkomen t/m 100%
Hoogte bijdrage	€ 600 per 2 jaar voor een alleenstaande; € 1.000 per 2 jaar voor gehuwden en alleenstaande ouders	Bijdrage ter hoogte van de kosten van reparatie, vervanging of aanschaf van één apparaat per jaar
Vermogensgrens	€ 10.960 voor gehuwden en alleenstaande ouders; € 5.480 voor alleenstaanden	€ 2.269 per persoon
Relevantie van leefvorm	Onderscheid in eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens	Geen onderscheid in eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens

Regeling Sociale Participatie (zie 7.4)	<i>Huidig beleid</i>	<i>Nieuw beleid</i>
Inkomensgrens	Inkomen t/m 110%; daarboven draagkrachtberekening (zie toelichting op blz. 13)	Inkomen t/m 100%; daarboven draagkrachtberekening (op basis van meerinkomen boven 100% per jaar)
Hoogte bijdrage	€ 100 per persoon per jaar	€ 210 per persoon per jaar
Leeftijdsgrens	Recht vanaf 6 jaar	Recht vanaf 3 jaar
Overdraagbaarheid van de bijdrage	N.v.t.; de vergoeding moet per gezinslid besteed worden	Ja, onderbesteding door een gezinslid mag benut worden door een ander gezinslid

Categoriale regeling voor ouderen/chronisch zieken en gehandicapten (zie 7.5)	<i>Huidig beleid</i>	<i>Nieuw beleid</i>
Inkomensgrens	Inkomen t/m 110%; daarboven draagkrachtberekening (zie toelichting op blz. 13)	Inkomen t/m 110%; daarboven geen recht
Hoogte bijdrage	€ 1.308 per jaar voor gehuwden; € 948 per jaar voor alleenstaanden	€ 600 per jaar voor gehuwden; € 440 per jaar voor alleenstaanden
Recht op andere regelingen	Mensen die gebruikmaken van deze regeling kunnen alleen aanspraak maken op de collectieve aanvullende ziektelkostenregeling	Mensen die gebruikmaken van deze regeling kunnen aanspraak maken op alle minimaregelingen

Collectieve aanvullende ziektekostenregeling (zie 7.6)	<i>Huidig beleid</i>	<i>Nieuw beleid</i>
Inkomensgrens	Inkomen t/m 110%; daarboven draagkrachtberekening (zie toelichting op blz. 13)	Inkomen t/m 110%; daarboven geen recht
Hoogte bijdrage	Vergoeding van 100% van de kosten: € 447 per jaar (€ 37,25 per maand)	Vergoeding van ongeveer 75% van de kosten: € 342 per jaar (€ 28,50 per maand)

Regeling schooltas (zie 7.7)	<i>Huidig beleid</i>	<i>Nieuw beleid</i>
Inkomensgrens	Inkomen t/m 110%	Inkomen t/m 120%
Hoogte bijdrage	€ 150 per kind per jaar	€ 300 per kind per jaar
Leeftijdsgrens	Recht van 6 t/m 17 jaar	Recht van 12 t/m 17 jaar

Langdurigheidstoelage (zie 7.8)	<i>Huidig beleid</i>	<i>Nieuw beleid</i>
Inkomensgrens	Inkomen t/m 110%	Inkomen t/m 100%
Hoogte bijdrage	Maximaal € 521 voor echtparen, € 469 voor alleenstaande ouders en € 365 voor alleenstaanden (maar lager als niet de volledige norm + toeslag worden ontvangen, bijvoorbeeld i.v.m. het delen van woonkosten)	In alle gevallen € 504 voor echtparen, € 452 voor alleenstaande ouders en € 353 voor alleenstaanden
Belang van arbeidsmarktperspectief	Geen recht als er arbeidsmarktperspectief is	Arbeidsmarktperspectief is geen criterium meer (daardoor krijgen werkenden recht op de langdurigheidstoelage)

7. Regelingen

7.1. Kaders bijzondere bijstand

Als basis van het armoedebeleid wordt uitgegaan van de bijzondere bijstand, als onderdeel van de WWB. De WWB is het sluitstuk van het sociale zekerheidsstelsel. Daarom moet altijd worden nagegaan of toereikende hulp kan worden geboden via een voorziening, die aan de WWB vooraf gaat, een zogenaamde voorliggende voorziening. Een voorbeeld van een voorliggende voorziening is bijvoorbeeld de financiële tegemoetkoming vanuit de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg).

Indien iemand noodzakelijke bijzondere kosten heeft, die niet uit het norminkomen kunnen worden voldaan, kan hij/zij in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Ook indien de aanvrager een inkomen heeft, dat hoger is dan de voor hem/haar geldende bijstandsnorm, is er bij noodzakelijke hogere bijzondere kosten soms toch een vergoeding mogelijk.

Bestaande uitgangspunten huidig beleid bijzondere bijstand

- a. Geen specifieke doelgroepen. Iedereen die voldoet aan de inkomensgrenzen, e.d. kan er voor in aanmerking komen.
- b. De vergoeding is voor de meeste kostensoorten gelijk aan de gemaakte kosten. Bij sommige medische kosten wordt een maximumbedrag gehanteerd, maar op grond van een medisch advies kan hier van worden afgeweken.³
- c. Behalve verschillende vergoedingen en verschillende inkomensniveaus die worden gehanteerd in het minimabeleid, is ook de wijze waarop de draagkracht wordt berekend van belang. Bij de bepaling van de draagkracht wordt naar het inkomen van de cliënt gekeken. In aanmerking dient te worden genomen het netto inkomen inclusief vakantietoeslag. Voor de bijzondere bijstand worden dezelfde inkomensbestanddelen in aanmerking genomen als voor berekening van algemene bijstand. Wanneer het vermogen hoger is dan het bescheiden vrij te laten vermogen wordt het meerdere volledig als draagkracht in aanmerking genomen. Op dit moment worden bij een inkomen boven de 110% van het sociaal minimum alle inkomsten boven de 110% aangemerkt als draagkracht. Hierdoor komt het maar zelden voor dat huishoudens met een inkomen van 120% van het sociaal minimum aanspraak op bijzondere bijstand kunnen maken. Hierdoor ontstaat er bij deze doelgroep een behoorlijke armoedeval.
- d. De wet kent de mogelijkheid van het toepassen van een drempelbedrag bij bijzondere bijstand. Het in aanmerking nemen van een drempelbedrag betekent dat, voordat er sprake kan zijn van verlening van bijzondere bijstand, de betreffende kosten meer moeten bedragen dan het drempelbedrag. Zolang de totale kosten lager zijn, blijven deze voor rekening van belanghebbende.

³ Bijzondere bijstand wordt verstrekt na beoordeling van de individuele omstandigheden. Naast bovengenoemde kaders worden er door het college beleidsregels vastgesteld ten aanzien van de verschillende kostensoorten waarvoor bijzondere bijstand kan worden verleend. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de beoordeling van de persoonlijke omstandigheden en de kosten die kunnen worden vergoed, tot op bepaalde hoogte wordt gestandaardiseerd. Dit bevordert de rechtsgelijkheid, rechtszekerheid en de doelmatigheid van de uitvoering.

Nieuw beleid

1. Belangrijk is om de armoedeval te bestrijden. Dit doen we door het toepassen van een nieuwe draagkrachtberekening:

Inkomen tot 100% sociaal minimum --> geen draagkracht

Inkomen 100 – 110% sociaal minimum --> € 10 p.m. ofwel € 120 p.j.

Inkomen 110 – 120% sociaal minimum --> € 25 p.m. ofwel € 300 p.j.

Inkomen 120 – 130% sociaal minimum --> € 50 p.m. ofwel € 600 p.j.

De verandering is dat, via deze glijdende schaal, huishoudens tot 130% van het sociaal minimum aanspraak kunnen maken op bijzondere bijstand. In eenvoudige bewoordingen gesteld heeft deze draagkrachtberekening tot gevolg dat een eigen bijdrage ter hoogte van resp. € 120 p.j., € 300 p.j. en € 600 p.j. wordt gevraagd (afhankelijk van de hoogte van het inkomen). Daarmee wordt de groep van mensen die van de regeling profiteren groter maar mensen met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum leveren wel iets op hun financiële positie in

2. Het drempelbedrag van € 100 wordt geschrapt zodat ook kleine uitgaven middels bijzondere bijstand kunnen worden vergoed.

7.2. Kwijtscheldingsbeleid

Het gemeentelijke kwijtscheldingsbeleid zal per 1 januari 2011 niet veranderen.

Dit beleid is een belangrijk instrument, waarmee direct de vaste lasten van inwoners kunnen worden beïnvloed.

De gemeente Leusden hanteert voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen een norm van 100% van de grondslag WWB/ AOW. Dat wil zeggen dat afhankelijk van het vermogen, huishoudens met een inkomen op WWB/ AOW-niveau in principe geen gemeentelijke heffingen hoeven te betalen. Bij een inkomen boven WWB/ AOW-niveau wordt de betalingscapaciteit berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen.

Er vindt een correctie plaats voor de nominale ziektekostenpremie. Van de betalingscapaciteit dient 80 % te worden aangewend voor de betaling van de gemeentelijke heffingen. De kwijtschelding geldt voor het reinigingsrecht/ afvalstoffenheffing, hondenbelasting eerste hond en het rioolrecht.

7.3. Witgoedregeling

Huidig beleid

Recht op een vergoeding voor de reparatie, aanschaf of vervanging van duurzame gebruiksgoederen (ten behoeve van o.a. wasmachine, koelkast, fornuis of stofzuiger). De regeling geldt voor huishoudens die tenminste één jaar een inkomen tot en met 110% van het sociaal minimum hebben ontvangen. Een alleenstaande krijgt maximaal € 600 vergoed per 2 jaar en alleenstaande ouders of gehuwden krijgen maximaal € 1.000 vergoed per 2 jaar. De vermogensgrenzen uit de WWB gelden. Dit betekent dat een alleenstaande aanspraak maakt op de regeling zolang geen sprake is van een vermogen dat hoger is dan € 5.480; voor alleenstaande ouders en gehuwden geldt een grens van € 10.960.

De aanschaf, vervanging of reparatie van duurzame gebruiksgoederen betreft veelal hoge uitgaven die iedereen vroeg of laat krijgt. De gemiddelde levensduur van duurzame gebruiksgoederen is vijf tot tien jaar. Hoewel de WWB voorschrijft dat voor deze posten gereserveerd moet worden, blijkt dit in de praktijk voor veel huishoudens niet of nauwelijks haalbaar.

Nieuw beleid

Huishoudens die minimaal 2 jaar met een inkomen dat niet hoger is dan 100% van het sociaal minimum moeten rondkomen, komen in aanmerking voor de witgoedregeling. Boven dit inkomen bestaat geen recht op de vergoeding.

Evenals onder de huidige regeling het geval is, kan voor diverse apparaten een vergoeding verkregen worden.

Het apparaat moet minimaal vijf jaar oud zijn. Per huishouden wordt maximaal één apparaat per jaar vergoed, waarbij de gemeente controleert of het apparaat nog gerepareerd kan worden. Er wordt geen onderscheid meer gemaakt in eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens. Wel is er een vermogensgrens van € 2.269 per persoon.

Een aandachtspunt bij deze regeling is dat de diverse duurzame gebruiksgoederen prijzen hebben die afwijken in hoogte. Zo kan bijvoorbeeld een vergoeding voor een stofzuiger verleend zijn, waarna drie maanden later de wasmachine kapot gaat. Strikte toepassing van de regeling zou betekenen dat in dat geval geen vergoeding meer verstrekt wordt. In de praktijk wordt echter maatwerk geleverd. In het genoemde voorbeeld zou voor de kapotte wasmachine alsnog een vergoeding worden gegeven, waarbij wel als uitgangspunt wordt gehanteerd dat het maximaal te vergoeden bedrag niet overschreden wordt. Als dit betekent dat toch nog kosten voor eigen rekening zouden blijven, dan kunnen deze kosten alsnog vergoed worden door gebruik te maken van de individuele bijzondere bijstand.

Uitvoering van deze regeling vindt plaats door middel van een declaratieregeling. Hierbij wordt in financieel penibele situaties een bijdrage verleend op basis van een pro forma-nota. In feite wordt de vergoeding dan voorgeschoten, waardoor aanschaf van het duurzame gebruiksgoed mogelijk wordt gemaakt.

De aanpassing op dit beleid vindt plaats als gevolg van de harmonisatie met Amersfoort. Het gevolg van dit nieuwe beleid is dat de uitgaven voortaan beter controleerbaar zijn en hiermee wordt een verhoging van de doelmatigheid bereikt. De materiële gevolgen van de wijziging zijn voor de cliënten gering.

7.4. Regeling Sociale Participatie

Huidig beleid

Ter bevordering van deelname aan sociaal-culturele, recreatieve en sportieve activiteiten kent de gemeente de Regeling Sociale Participatie. De gemeente Leusden vindt het belangrijk dat minima met de minst financiële ruimte maximaal kunnen meedoen in de maatschappij om zodoende sociale uitsluiting te voorkomen en de sociale redzaamheid te vergroten.

Op dit moment bedraagt de bijdrage maximaal € 100 per jaar per persoon. Deze bijdrage geldt voor een gezinslid vanaf 6 jaar en is niet overdraagbaar. Recht op de vergoeding bestaat als men tenminste één jaar een inkomen heeft ontvangen dat niet hoger is dan 110% van het sociaal minimum.

In de praktijk blijkt deze bijdrage niet altijd voldoende ruimte en mogelijkheden te bieden om op jaarbasis ook daadwerkelijk deelname aan diverse sociaal-culturele, recreatieve en sportieve activiteiten mogelijk te maken. Uit onderzoek van het Nibud blijkt ook dat gezinnen met kinderen op dit moment de minst financiële ruimte hebben als gevolg van het gevoerde minimabeleid.

Nieuw beleid

De Regeling Sociale Participatie geldt voor elke Leusdenaar die al minimaal één jaar leeft van een inkomen dat niet hoger is dan 100% van het sociaal minimum plus alle in gezinsverband levende kinderen in de leeftijd van 3 tot en met 17 jaar. Dit betekent een verruiming van de doelgroep. Voor gezinnen met een inkomen boven de 100% van het sociaal minimum kan een gedeeltelijke vergoeding verstrekt worden. Hiertoe wordt een draagkrachtberekening gemaakt, die inhoudt dat de bijdrage per huishouden wordt verminderd met het inkomen op jaarbasis voor zover dat hoger is dan de norm van 100% van het sociaal minimum.

De bijdrage uit de regeling wordt per 1 januari 2011 verhoogd en bedraagt maximaal € 210 per jaar per persoon. Deze wordt op aanvraag verstrekt na aantonen van de kosten. De financiële tegemoetkoming wordt binnen een gezin overdraagbaar gemaakt. Dit heeft als gevolg dat de regeling niet meer persoonsgebonden is. Als een aanvrager het toegekende budget niet volledig besteedt, kan het restant binnen een gezin worden overgedragen aan bijvoorbeeld een zoon, dochter of partner.

De aanschaf of huur voor eventueel benodigde materialen is in deze regeling inbegrepen. Ook voor bijvoorbeeld een krant, het lidmaatschap van de bibliotheek, sportschool, NS-kortingskaart, diverse evenementen, congressen en cursussen kan deze bijdrage worden aangevraagd.

Deze aanpassing vindt plaats in het kader van de visie van het minimabeleid om tot meer participatie en activering te komen van minimacliënten. Daarnaast heeft het Nibud geconcludeerd dat in Leusden gezinnen met kinderen op dit moment de minste financiële besteedbare ruimte hebben. Door middel van deze nieuwe regeling worden de bestedingsmogelijkheden voor gezinnen met kinderen aanzienlijk vergroot als gevolg van een verhoging van de bijdrage, een uitbreiding van de doelgroep en het overdraagbaar maken van de toegekende tegemoetkoming binnen één huishouden.

7.5. Categoriele regeling voor ouderen/ chronisch zieken/ gehandicapten

Huidig beleid

De gemeente Leusden geeft op dit moment aan ouderen, chronisch zieken en gehandicapten, die tenminste één jaar een inkomen hebben ontvangen dat niet meer bedraagt dan 110% van het sociaal minimum, een vergoeding. Deze regeling is bedoeld voor verborgen kosten die verband houden met ziekte, handicap of ouderdom. Daarnaast is deze regeling ook bedoeld voor maatschappelijke en culturele uitgaven. Voor gehuwden bedraagt deze vergoeding € 1.308 per jaar en voor alleenstaanden € 948 per jaar (betaling vindt plaats per maand).

Bij personen die gebruik maken van deze regeling vervalt het recht op andere regelingen van het minimabeleid, behalve de vergoeding voor de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering.

Uit onderzoek blijkt dat alleenstaanden en echtparen boven de 65 jaar op dit moment de meeste financiële ruimte hebben als gevolg van het gevoerde minimabeleid in de afgelopen jaren. Als de regeling voor ouderen zou wegvallen ontstaat er voor huishoudens boven de 65 nog geen tekort op de gemiddelde maandelijkse begroting.

Voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten zijn naast het minimabeleid ook andere regelingen van toepassing met als doel deze doelgroep financieel te ondersteunen.

- Een extra tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten kan worden verkregen vanuit de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg). Er zijn verschillende soorten tegemoetkomingen met voor ouderen een maximum tegemoetkoming van € 350 en voor personen jongeren dan 65 jaar een maximum tegemoetkoming van € 500. Uitvoering van deze regeling vindt plaats door het CAK.

- Daarnaast zijn er mogelijkheden op het gebied van de belasting aftrekposten. Om voor aftrek in aanmerking te komen, moeten de zorgkosten, die niet met overige regelingen vergoed worden, uitkomen boven 1,65% van het (gezamenlijke) drempelinkomen. Kosten die in aanmerking voor aftrek komen zijn bijvoorbeeld : Verpleging, prothesen- en hulpmiddelen, vervoerskosten, extra gezinshulp, extra uitgaven voor diëten extra uitgaven voor kleding en beddengoed (niet limitatief).

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Sinds 2007 bestaat de Wmo. Het maatschappelijke doel van de Wmo is 'meedoen'. De uitvoering van de Wmo zorgt er voor dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente door het aanbieden van diensten en voorzieningen. Voor één van die diensten, hulp bij het huishouden, is een eigen bijdrage verplicht. Voor hulp in de huishouding geldt een eigen bijdrage van minimaal € 17,20 per vier weken. Deze eigen bijdrage kan worden vergoed vanuit de bijzondere bijstand.

Nieuw beleid

De regeling voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten verlagen wij naar een jaarlijkse bijdrage van € 600 per jaar voor gehuwden en € 440 per jaar per huishouden voor alleenstaanden.

Deze regeling geldt voor diegenen uit de beschreven doelgroepen die een inkomen lager dan 110% van het sociaal minimum hebben.

Tegelijkertijd worden de overige inkomensondersteunende en participatieregelingen van het minimabeleid opengesteld voor deze groepen. Hieronder is weergegeven welk effect dit heeft.

	Gehuwden	Alleenstaande ouders	Alleenstaanden
Regeling ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	-/- € 708 p.j.	-/- € 508 p.j.	-/- € 508 p.j.
Witgoedregeling	+ € 300 p.j.	+ € 300 p.j.	+ € 300 p.j.
Regeling sociale participatie	+ € 420 p.j. (evt. meer als er kinderen zijn)	+ € 420 p.j. (gebaseerd op 1 kind)	+ € 210 p.j.
Regeling schooltas	+ € 300 p.j. (per kind)	+ € 300 p.j. (per kind)	N.v.t.
Individuele bijzondere bijstand	PM	PM	PM

NB. Bij de witgoedregeling kan jaarlijks een vergoeding worden verstrekt voor één huishoudelijk apparaat. In de bovenstaande tabel is uitgegaan van een gemiddeld bedrag van € 300 per apparaat. Het ene jaar zal het een duurder apparaat zijn dan het andere jaar.

Een belangrijke kanttekening bij het weergegeven overzicht betreft de individuele bijzondere bijstand. Door ouderen, chronisch zieken en gehandicapten kan op grond van het nieuwe beleid vanaf 1 januari 2011 een beroep worden gedaan op deze vorm van bijzondere bijstand. Dit doet zich voor als er sprake is van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan die niet uit het eigen inkomen, vermogen of een andere regeling bestreden kunnen worden. Het is van de situatie van de persoon afhankelijk of en hoe vaak dit zich per jaar voordoet. Voor de doelgroep met een inkomen dat niet hoger is dan 100% van het sociaal minimum geldt dat elke euro aan bijzondere kosten volledig vergoed wordt via de individuele bijzondere bijstand. Indien sprake is van diverse bijzondere kosten heeft, dan wordt dus ook een evenredig hoge vergoeding ontvangen.

Eind 2010/begin 2011 wordt ambtshalve bezien welke rechten de bij ons bekende ouderen, chronisch zieken en gehandicapten in verband met het nieuwe beleid hebben. Op deze wijze wordt bereikt dat het geld inderdaad bij deze mensen terecht komt.

De reden voor deze beleidswijziging is te vinden in de gewijzigde visie op het sociale beleid: hiermee worden chronisch zieken, ouderen en gehandicapten meer gestimuleerd om activiteiten te ondernemen die sociale participatie bevorderen. Daarmee wordt meer recht gedaan aan een effectief minimabeleid.

Dat er per saldo minder geld naar een aantal mensen in deze groepen zal gaan is verdedigbaar met de resultaten van het Nibud-onderzoek: de positie van ouderen met een minimuminkomen is in Leusden goed te noemen. Ook de beschreven mogelijkheden om van andere regelingen gebruik te maken, maken de wijziging verdedigbaar.

7.6. Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering

Huidig beleid

De collectieve ziektekostenverzekering is bedoeld als inkomensondersteuning voor inwoners met een inkomen tot en met 110 % van het sociaal minimum. Het gaat om een basisverzekering en een aanvullende verzekering bij zorgverzekeraar Agis. Op dit moment kent de gemeente Leusden een ruimhartig beleid op het gebied van vergoedingen van ziektekosten door middel van een 100% vergoeding van de aanvullende ziektekostenverzekering van € 37,25 per maand (dit is in totaal € 447 per jaar) middels bijzondere bijstand.

Nieuw beleid

De aanvullende ziektekostenverzekering voor minima via Agis wordt voor ongeveer 75% vergoed vanuit de bijzondere bijstand. Dit betekent dat de maandelijkse vergoeding € 28,50 zal bedragen (€ 342 per jaar). De inkomensgrens blijft hetzelfde: er moet sprake zijn van een inkomen dat niet hoger is dan 110% van het sociaal minimum.

De reden voor deze beperking is een kostenstijging door een toename van cliënten en door premiestijging. Hierdoor wordt de ruimte om, binnen de huidige financiële kaders, ander minimabeleid te realiseren steeds beperkter. Door hier een kostenreductie te realiseren ontstaat de ruimte om de andere kostenverhogende maatregelen uit deze nota te kunnen betalen.

7.7. Kosten schoolgaande kinderen (Regeling schooltas)

Huidig beleid

Leusden kent nu de Garantierегeling bijkomende kosten voor schoolgaande kinderen. Op grond van deze regeling kan per kind in de leeftijdsgroep van 6 tot met 17 jaar een vergoeding verkregen worden van € 150 per jaar. Recht op deze regeling bestaat als er sprake is van een netto inkomen dat niet meer bedraagt dan 110% van het sociaal minimum.

Uit onderzoek is gebleken dat van alle minima in de gemeente Leusden vooral echtparen met oudere kinderen het financieel het moeilijkst hebben. De gemeente Leusden wil de financiële positie van deze groep verbeteren. Vooral het goed doorlopen van het voortgezet onderwijs is van groot belang. Budgettekorten kunnen leiden tot sociaal isolement van kinderen, doordat zij niet mee kunnen doen aan excursies, kampen en dergelijke. De tekorten bij deze gezinnen kunnen mogelijk ook voortijdig schooluitval tot gevolg hebben. Met deze regeling wil de gemeente Leusden dat zoveel mogelijk voorkomen.

Nieuw beleid

Om participatie van kinderen te stimuleren verhogen wij de bijdrage voor schoolkinderen van € 150 naar € 300 per jaar per kind. Het blijkt dat bij kinderen vooral de middelbare scholieren de meeste kosten hebben in verband met het te volgen onderwijs. Daarom wordt de leeftijdsgrens voor deze regeling verhoogd van 6 naar 12 jaar.

De inkomensgrens wordt bij deze regeling verhoogd. Huishoudens met een inkomen tot en met 120% van het sociaal minimum kunnen voortaan ook aanspraak maken op deze regeling.

Ouders met kinderen tussen van 12 jaar tot 18 jaar die naar het voortgezet onderwijs gaan, kunnen in aanmerking komen voor de Regeling schooltas. Deze regeling is bedoeld als bijdrage in schoolkosten zoals excursies, kampen, schooltas, huur van een kluisje, pennen, schriften of een rekenmachine.

Uit onderzoek is gebleken dat van alle minima in de gemeente Leusden vooral echtparen met oudere kinderen het financieel het moeilijkst hebben. De gemeente Leusden wil de financiële positie van deze groep verbeteren. Vooral het goed doorlopen van het voortgezet onderwijs is van groot belang. Budgettekorten kunnen leiden tot sociaal isolement van kinderen, doordat zij niet mee kunnen doen aan excursies, kampen en dergelijke. De tekorten bij deze gezinnen kunnen mogelijk ook voortijdig schooluitval tot gevolg hebben. Met deze regeling wil de gemeente Leusden dat zoveel mogelijk voorkomen.

Het Nibud heeft geconcludeerd dat gezinnen met oudere kinderen in Leusden als gevolg van het gevoerde beleid de afgelopen jaren de minst financieel besteedbare ruimte hebben. Daarom willen we door middel van dit nieuwe beleid er voor zorgen dat deze doelgroep meer mogelijkheden heeft om daadwerkelijk volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving.

Het gevolg van dit nieuwe beleid is dat geen recht meer op deze regeling bestaat voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Compensatie hiervoor is te vinden in de Regeling Sociale Participatie. Op grond van deze regeling ontvangt men voor de sociale participatie van kinderen vanaf 3 jaar een vergoeding die € 110 hoger is dan de huidige vergoeding. Hiermee wordt het wegvallen van de regeling voor schoolkosten grotendeels gecompenseerd. Er resteert een achteruitgang van € 40 per jaar (€ 3,33 per maand), waarvan gesteld kan worden dat dit voor toekomstige aanvragers geheel gecompenseerd wordt omdat al vanaf 3 jaar (dus drie jaar eerder dan in het huidige beleid) aanspraak bestaat op de Regeling Sociale Participatie.

7.8. Langdurigheidstoeslag

Huidig beleid

Op 1 januari 2009 is de langdurigheidstoeslag gedecentraliseerd naar gemeenten.

De langdurigheidstoeslag is bedoeld voor huishoudens van 21 tot 65 jaar die drie jaar of langer moeten rondkomen van een inkomen rond sociaal minimum en die geen uitzicht hebben op hoger inkomen. Ook mag het vermogen niet meer bedragen dan het wettelijk vrij te laten vermogen (€ 10.960 voor een gezin en € 5.480 voor een alleenstaande).

Nu is de toeslag alleen beschikbaar voor mensen met een uitkering die geen inkomsten uit arbeid hebben. In de huidige verordening bestaat recht op de langdurigheidstoeslag als sprake is van een inkomen tot en met 110% van de bijstandsnorm.

De hoogte van de langdurigheidstoeslag wordt door de gemeente vastgesteld in de Verordening langdurigheidstoeslag. In de huidige verordening is de hoogte gesteld op 40% van de voor belanghebbende van toepassing zijnde bijstandsnorm. Uitgaande van de maximaal te verkrijgen norm bedraagt de langdurigheidstoeslag nu € 521 voor echtparen, € 469 voor alleenstaande ouders en € 365 voor alleenstaanden. Als sprake is van een lagere norm (bijvoorbeeld omdat woonkosten met een ander kunnen worden gedeeld), dan wordt de langdurigheidstoeslag echter lager vastgesteld.

Nieuw beleid

Om binnen de bestaande budgetten de komende jaren uitvoering te kunnen blijven geven aan deze regeling wordt deze regeling toegepast voor gezinnen met een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm.

Jaarlijks krijgen (echt)paren € 504, alleenstaande ouders € 452 en alleenstaanden € 353. De hoogte van de langdurigheidstoelage is niet meer afhankelijk van de hoogte van de bijstandsnorm die belanghebbende krijgt. Deze hoogte van de toeslag wordt toereikend geacht. De bedragen van de toelagen worden jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de verhoging van de bijstandsnorm.

De voorwaarde dat er gebrek aan arbeidsmarktperspectief moet zijn om voor langdurigheidstoelage in aanmerking te komen vervalt. Zodoende kunnen ook werkenden met een langdurig laag inkomen aanspraak maken op deze regeling. Dit heeft als gevolg dat de doelgroep van de langdurigheidstoelage groter wordt.

De precieze voorwaarden van de langdurigheidstoelage moeten door gemeenten worden vastgesteld in een verordening.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar raadsvoorstel nr. en de Verordening langdurigheidstoelage gemeente Leusden 2011.

8. Gevolgen in geval van inkomen van 100% tot 110% van het sociaal minimum

Bij een aantal regelingen komt het recht op een vergoeding/bijdrage te vervallen voor mensen met een inkomen van 100% tot 110% van het sociaal minimum. Dit geldt voor de witgoedregeling en de langdurigheidstoeslag. Wel behouden mensen die tot deze doelgroep behoren recht op de categoriale regeling voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten, op de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering en op de Regeling schooltas. Wat betreft de Regeling Sociale Participatie geldt dat mensen met een inkomen boven de 100% van het sociaal minimum een gedeeltelijke vergoeding kunnen krijgen. De hoogte van deze vergoeding is afhankelijk van het meerinkomen boven de 100% van het sociaal minimum per jaar. Ook moet nog opgemerkt worden dat de groep tussen 100% en 110% te maken krijgt met een draagkrachtberekening bij aanvragen om individuele bijzondere bijstand.

Onderstaand is weergegeven wat de hoogte van de regelingen is, waarop geen recht meer bestaat voor mensen met een inkomen van 100% tot 110% van het sociaal minimum. Hierbij worden de bedragen genoemd van de huidige regelingen:

	Alleenstaanden	Gehuwden
Witgoedregeling	€ 300 p.j.	€ 500 p.j.
Langdurigheidstoeslag	€ 365 p.j.	€ 521 p.j.
Draagkrachtberekening individuele bijzondere bijstand	€ 120 p.j.	€ 120 p.j.
Regeling Sociale Participatie	PM	PM
TOTAAL	€ 785 p.j.	€ 1.141 p.j.

Resumerend kan gesteld worden dat inderdaad sprake is van een inkomensachteruitgang voor mensen die zich bevinden in de inkomensgroep van 100 tot 110% van het sociaal minimum. Deze inkomensachteruitgang moet echter in relatie tot de doelstellingen van het nieuwe beleid gezien worden (m.n. het bewerkstelligen van participatie en het afvlakken van de armoedeval).

In bovenstaand overzicht is overigens geen rekening gehouden met de voordelen van het nieuwe minimebeleid. Hier verwijzen wij o.a. naar het hogere bedrag dat men per gezinslid kan krijgen i.v.m. de regeling sociale participatie (dit is € 110 per persoon meer dan nu), naar het verhoogde bedrag dat verkregen wordt als er schoolgaande kinderen vanaf 12 jaar in het gezin zijn (verhoging van € 150 per kind) en naar het wegvallen van het drempelbedrag van € 100. Afhankelijk van de gezinssamenstelling zitten er dus ook nog diverse voordelen in het nieuwe beleid.

Over het geheel genomen leidt de vermindering van het maandelijkse bedrag aan toe te kennen minime-regelingen voor deze doelgroep ook naar de mening van het Nibud ertoe dat voldoende financieel besteedbare ruimte overblijft voor deze burgers.

9. Overig beleid

De ontwikkelingen in de WWB staan niet op zichzelf. Ook op andere vlakken (schuldhulpverlening en Wmo) zien we ontwikkelingen die van belang zijn voor het minimabeleid. Voor een totaalbeeld wordt hieronder kort op deze twee wetten ingegaan.

9.1. Schuldhulpverlening

Bij voortdurende bijstandafhankelijkheid of een grote terugval in inkomen is het nauwelijks meer mogelijk zonder hulp van schulden af te komen. De gevolgen van schulden zijn groot, waarbij gedacht kan worden aan maatschappelijk isolement en belemmering om aan het werk te gaan.

Mogelijk treedt eind 2010/ begin 2011 een nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking. Hiermee krijgt de gemeente formeel de regierol en de zorgplicht met betrekking tot schuldhulpverlening.

De voortgang met betrekking tot deze wet is afhankelijk van het verloop van de kabinetsformatie. Vooralsnog staat de behandeling van deze wet stil. Op 8 september 2010 is een overleg in de Tweede Kamer over dit onderwerp uitgesteld in afwachting van de komst van een nieuw kabinet. Als de wet definitief is, dan zult u middels een beleidsnotitie nader worden geïnformeerd over deze wet en de invulling die de gemeente Leusden hieraan gaat geven.

9.2. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Zowel bij het minimabeleid als het Wmo-beleid staat de eigen verantwoordelijkheid en het ondersteunen van (kwetsbare) burgers op weg naar volledige participatie voorop. De Wmo richt zich daarbij op maatschappelijke participatie en sociale zelfredzaamheid met eventueel langdurige ondersteuning.

In 2011 zal er een nieuw Wmo beleidsplan worden vastgesteld waarin de kaders van het Wmo-beleid voor de jaren 2012 – 2015 nader staan beschreven.

De intentie van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is dat iedereen moet kunnen meedoen. Iedereen moet zo goed mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving, ongeacht leeftijd, beperking of sociaal- economische positie.

In de eerste plaats is iedereen hier zelf verantwoordelijk voor, maar als iemand het niet alleen of met ondersteuning van zijn naasten redt, verleent de gemeente de noodzakelijke ondersteuning. Veel mensen kunnen zelf de benodigde ondersteuning regelen of inschakelen. In sommige gevallen doen zij hiervoor een beroep op hun omgeving. Dit vraagt dus ook van de omgeving de bereidheid om voor een ander klaar te staan. De Wet maatschappelijke ondersteuning legt daarom het accent weer meer op onderlinge solidariteit. Inwoners zullen meer een beroep doen op elkaar. Om een beroep te kunnen doen op elkaar moeten we er voor zorgen dat er niemand aan de kant staat en iedereen voldoende mogelijkheden heeft om mee te kunnen doen. De activering zoals beschreven in hoofdstuk 3 van deze notitie sluit naadloos aan bij de doelstellingen van het Wmo- beleid op de prestatievelden leefbaarheid en sociale samenhang. De twee wetten versterken elkaar.

10. Financiën

Bij de invoering van de WWB in 2004 heeft ook een actualisering van het minimabeleid plaatsgevonden. Het afschaffen van de PGB's (categoriale bijstand is onder WWB niet meer toegestaan) en het daarvoor in de plaats komen van de Garantieregeling duurzame gebruiksgoederen en de collectieve ziektekostenregeling waren daarbij de voornaamste veranderingen. Onderstaand een overzicht van de kostenontwikkeling in de laatste 8 jaren:

(Bedragen x € 1.000)

Dienstjaar	Pers < 65 jaar	Pers > 65 jaar	Overige incidentele kosten	Totaal	
Werkelijk 2003	206,4	32,1	4,9	243,5	-
Werkelijk 2004	182,0	38,7	5,7	226,4	↓
Werkelijk 2005	163,5	56,5	4,8	224,9	↓
Werkelijk 2006	205,5	72,0	6,6	284,1	↑
Werkelijk 2007	209,5	79,4	5,6	294,5	↑
Werkelijk 2008	271,6	101,4	4,2	377,3	↑
Werkelijk 2009	263,9	103,8	4,1	371,8	↓
Raming 2010	229,5	80,0	5,4	315,0	↓

Tabel 1.0. Ontwikkeling verstrekingskosten minimaregelingen en bijzondere bijstand jaren 2006- 2009

Toelichting overzicht

Wat opvalt is dat na de actualisering van het minimabeleid in 2004 de kosten licht dalen. Waarschijnlijk is dit vanwege de onbekendheid van cliënten met de nieuwe regelingen. Vanaf 2006 is te zien dat de actieve gemeentelijke voorlichtingscampagne resultaat heeft en nemen de kosten toe. De jaren 2008 en 2009 laten een sterke stijging zien in verband met uitvoering van de generaal pardon regeling. Een groot aantal vluchtelingen die een huisvestingsstatus hebben gekregen hebben daarbij een beroep gedaan op incidentele bijzondere bijstand (inrichtingskosten). De verwachting is dat dit jaar de kosten weer zullen dalen naar per saldo € 315.000. Over de hele linie is wel een sterke toename van de bijzondere bijstand voor de 65 plussers waar te nemen.

Onderstaan overzicht biedt een weergave van de verstrekkingkosten van het minimabeleid in 2009 per soort regeling.

Soort regeling	Aantal	Kosten
Garantieregeling ouderen/chronisch zieken/gehandicapten	103	103.552
Collectieve ziektekostenverzekering	128	103.071
Garantieregeling sociaal culturele uitgaven	29	2.873
Garantieregeling duurzame gebruiksgoederen	20	13.521
Langdurigheidstoeslag	71	26.208
Garantieregeling bijkomende kosten schoolgaande kinderen	17	1.662
Kinderopvang	11	328
Totaal		251.215

Tabel 2.0 Verstrekingskosten 2009 minimabeleid Leusden per soort regeling (excl. individuele bijzondere bijstand)

In het coalitieakkoord heeft de raad opgenomen dat de minima zoveel mogelijk zullen worden ontzien bij het schrappen/ versoberen van taken en voorzieningen en dat telkens beoordeeld wordt of, en zo ja, in welke mate, vorm en voor welke doelgroep een vangnet nodig is. Met de voorgestelde beleidswijzigingen is hiermee rekening gehouden door steeds af te wegen of de voorgestelde wijziging aanvaardbaar is in dit licht. Uitgangspunt is niet om te bezuinigen, maar om in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe wet- en regelgeving en het veranderde cliëntenbestand. Ook is gekeken of harmonisatie met het beleid van Amersfoort mogelijk is.

De voorstellen wijken op enkele punten af van het Amersfoortse minimabeleid. Het gaat dan om de hogere vergoeding voor de collectieve ziektekostenverzekering (€ 28,50 per maand i.p.v. € 6,60), een hogere vergoeding voor gehuwde ouderen (€ 600 i.p.v. € 245), en handhaving van vergoedingen voor chronisch zieken en gehandicapten. Indien volledig zou worden aangesloten op het Amersfoortse beleid zou dit voor Leusden een indicatief budgettair voordeel van € 93.000 met zich meebrengen in plaats van € 18.382 (zie schema hieronder).

Door meer maatwerk te bieden en accenten te leggen op de doelgroepen die het het moeilijkste hebben (gezinnen met schoolgaande kinderen) menen wij met dit voorstel een effectief en sociaal minimabeleid te kunnen blijven voeren. Door op bepaalde volgens ons essentiële onderdelen af te wijken van Amersfoort wordt de eigen identiteit van een sociaal Leusdens minimabeleid daarbij gewaarborgd.

In het onderstaande overzicht is een indicatie gegeven van de financiële gevolgen van de in deze nota gedane voorstellen (het adviesscenario):

Voorstellen/ maatregelen beleidsnota		Financiële gevolgen t.o.v. werkelijke kosten 2009
1	Garantieregeling ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	+ 55.800
2	Collectieve Ziektekostenverzekering (CAV)	+ 13.440
3	Garantieregeling sociaal culturele uitgaven	- 20.326
4	Garantieregeling duurzame gebruiksgoederen	- 25.051
5	Langdurigheidstoelage	0
6	Garantieregeling bijkomende kosten schoolgaande kinderen	- 3.430
7	Individuele bijzondere bijstand	+ 18.309
8	Draagkrachtberekening bij inkomen tot 130% van bijstandsnorm	- 6.000
Totaal effect maatregelen		32.742
Totaal te verwachten kosten minimabeleid na maatregelen (€ 320.000 - € 32.742)		- 287.258
Beschikbare financiële middelen (begrotingsraming 2011 en verder)		<u>320.000</u>
Budgettair saldo na maatregelen		32.742
Marge 5% toename aantal cliënten (5% van € 287.259)		- 14.360
Totaal financieel effect voorgestelde maatregelen		18.382

Tabel 3.0 Financieel effect voorgestelde maatregelen beleidsnota

Als de voorgestelde maatregelen worden doorgevoerd verwachten we dat er per saldo een budgettair voordeel van bijna € 33.000 zal ontstaan. Als we daarnaast rekening houden met een toename van het aantal cliënten met 5%, dan resteert er uiteindelijk nog een voordeel van bijna € 18.500.

Wij achten het wenselijk dit voordeel achter de hand te houden omdat de toename van het aantal cliënten een uiterst onzekere variabele is. De economische situatie in Nederland in relatie tot de landelijk te verwachten bezuinigingen die rechtstreekse gevolgen hebben voor het maandelijkse budget van onze doelgroep zou tot een toenemende toestroom op de gemeentelijke regelingen kunnen leiden. Omdat sprake is van een open eind regeling is sprake van een reëel risico van overbesteding.

Omdat de budgettaire effecten van de voorgestelde maatregelen in verhouding tot het totale budget marginaal zijn, stellen wij u voor het huidige in de meerjarenbegroting geraamde budget voor bijzondere bijstand (€ 320.000) in stand te houden. Wel zullen wij bij de voorjaarsnota 2011, als de effecten van de maatregelen zichtbaar zijn, de ramingen bijzondere bijstand actualiseren op basis van de dan ontstane situatie.

Bijlage 1. Lijst met afkortingen

- AOW: Algemene Ouderdomswet
- Bbz: Besluit bijstandverlening zelfstandigen
- CAK: Centraal administratie kantoor
- CAV: Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering
- IOAW: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
- IOAZ: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
- Nibud: Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting
- PGB: Persoonsgebonden budget
- Wmo: Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Wtcg: Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
- WWB: Werk Werk en Bijstand

Bijlage 2. Voorbeeld berekening draagkracht

Het huidige beleid kent een inkomensgrens van 110% van het sociaal minimum voor alle minimaregelingen.

Voorgesteld wordt om de draagkrachtberekening aan te passen, zodat gezinnen met een inkomen tot 120% of 130% voortaan ook in aanmerking komen (voor een deel van) de vergoeding.

Bij gezinnen met een inkomen tussen de 100 % - 110% van het sociaal minimum wordt een draagkracht van € 120 per jaar berekend. Als er een vergoeding van € 200 wordt aangevraagd, heeft dit gezin als gevolg van de draagkracht nog 'recht op' € 80 per jaar.

Voorbeeld:

Aanvraag regeling sociale participatie voor 3 gezinsleden (moeder en 2 kinderen)

Inkomensgrens tot 100%

→ geen draagkracht, volledige toekenning van € 210 x 3 = € 630 per jaar.

Inkomensgrens tussen 100 -110%

→ draagkracht van € 120 per jaar. Als gevolg hiervan wordt (630 -120) € 510 verstrekt.

Inkomensgrens tussen 110% -120%

→ draagkracht van € 300 per jaar. Als gevolg hiervan wordt er (630 - 300) € 330 verstrekt.

Inkomensgrens tussen 120% - 130%

→ draagkracht van € 600 per jaar. Als gevolg hiervan wordt er nog € 30 verstrekt per jaar.

Gevolg:

Gezinnen met een inkomen tot 130% maken als gevolg van het nieuwe beleid nu ook (deels) aanspraak op vergoedingen waarbij de draagkrachtberekening van toepassing.

Nu kennen we een 'harde' inkomensgrens van 110% op alle regelingen, met als gevolg dat er een grote armoedeval plaatsvindt bij inkomens die hier net boven komen. Als gevolg van de nieuwe berekening is er meer sprake van een *glijdende schaal*, waardoor de armoedeval wordt verkleind (doelgroep tot 110% krijgt relatief iets minder, maar de doelgroep tot 120 % en 130% krijgen nu ook deels een vergoeding).

Bijlage 3. Voorbeelden consequenties nieuw beleid

Situatie 1

Alleenstaande ouder, 33 jaar, met twee kinderen (12 jaar en 3 jaar); inkomen 100% van het sociaal minimum; heeft in de loop van het jaar te maken met de vervanging van een wasdroger (maximale vergoeding € 370)

	2010	Recht op	2011	Recht op
Witgoedregeling	Alleenstaande ouder ontvangt maximaal € 1.000 per 2 jaar	€ 370	Vergoeding van 1 apparaat per jaar	€ 370
Regeling Sociale Participatie	€ 100 per persoon; recht vanaf 6 jaar	€ 200	€ 210 per persoon vanaf 3 jaar	€ 630
Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering	100% vergoeding	€ 447	75% vergoeding	€ 342
Regeling schooltas	€ 150 per kind van 6 t/m 17 jaar	€ 150	€ 300 per kind van 12 t/m 17 jaar	€ 300
Langdurigheidstoelage	Alleenstaande ouder	€ 469	Alleenstaande ouder	€ 452
TOTAAL		€ 1.636		€ 2.094

Conclusie: het voordeel per jaar is € 458; dit is € 38,17 per maand.

Situatie 2

Alleenstaande gehandicapte man, 45 jaar; inkomen 100% van het sociaal minimum; heeft in de loop van het jaar te maken met de aanschaf van een koel/vriescombinatie (maximale vergoeding € 415)

	2010	Recht op	2011	Recht op
Categoriale regeling ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	Vergoeding voor alleenstaande	€ 948	Vergoeding voor alleenstaande	€ 440
Witgoedregeling	Geen recht omdat gebruik wordt gemaakt van de hierboven genoemde categoriale regeling	€ 0	Vergoeding van 1 apparaat per jaar	€ 415
Regeling Sociale Participatie	Geen recht omdat gebruik wordt gemaakt van de hierboven genoemde categoriale regeling	€ 0	€ 210 per persoon vanaf 3 jaar	€ 210
Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering	100% vergoeding	€ 447	75% vergoeding	€ 342
Langdurigheidstoeslag	Alleenstaande	€ 365	Alleenstaande	€ 353
TOTAAL		€ 1.760		€ 1.760

Conclusie: blijft gelijk

Situatie 3

Echtpaar, beiden 67 jaar, inkomen 110% van het sociaal minimum; in de loop van het jaar hebben ze te maken met de vervanging van een wasmachine (maximale vergoeding € 400)

	2010	Recht op	2011	Recht op
Categoriale regeling ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	Vergoeding voor echtpaar	€ 1.308	Vergoeding voor echtpaar	€ 600
Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering	100% vergoeding voor twee personen	€ 894	75% vergoeding voor twee personen	€ 684
Witgoedregeling	Geen recht omdat gebruik wordt gemaakt van de hierboven genoemde categoriale regeling	€ 0	Geen recht omdat slechts recht bestaat bij inkomen tot en met 100%	€ 0
Regeling Sociale Participatie	Geen recht omdat gebruik wordt gemaakt van de hierboven genoemde categoriale regeling	€ 0	Geen recht, omdat uit draagkrachtberekening op basis van meerinkomen boven 100% per jaar blijkt dat er een te hoog inkomen is	€ 0
TOTAAL		€ 2.202		€ 1.284

Conclusie: het nadeel per jaar is € 918; dit is € 76,50 per maand.

Situatie 4

Echtpaar, beiden 67 jaar, inkomen 100% van het sociaal minimum; in de loop van het jaar hebben ze te maken met de vervanging van een wasmachine (maximale vergoeding € 400)

	2010	Recht op	2011	Recht op
Categoriale regeling ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	Vergoeding voor echtpaar	€ 1.308	Vergoeding voor echtpaar	€ 600
Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering	100% vergoeding voor twee personen	€ 894	75% vergoeding voor twee personen	€ 684
Witgoedregeling	Geen recht omdat gebruik wordt gemaakt van de hierboven genoemde categoriale regeling	€ 0	Vergoeding van 1 apparaat per jaar; normbedrag wasmachine is € 400	€ 400
Regeling Sociale Participatie	Geen recht omdat gebruik wordt gemaakt van de hierboven genoemde categoriale regeling	€ 0	€ 210 per persoon vanaf 3 jaar	€ 420
TOTAAL		€ 2.202		€ 2.104

Conclusie: het nadeel per jaar is € 98; dit is € 8,17 per maand.

BIJLAGE 4

Doorrekening maatregelen Nota minimabeleid Leusden "Koersen op kansen"

-/- = te verwachten kostenstijging voorgestelde maatregelen
 + = te verwachten kostendaling a.g.v. voorgestelde maatregelen

<i>Omschrijving maatregel</i>	<i>verruimend/ beperkend</i>	<i>aantal aanvragen</i>	<i>bedrag</i>	<i>mutatie per jaar</i>
A. Voorstellen/maatregelen nota				
1. <i>Categoriale regeling ouderen/chronisch zieken/gehandicapten</i>				
verlaging bedrag gehuwden van € 1.308 naar € 600	b	25	708	17.700
verlaging bedrag alleenstaanden van € 948 naar € 440	b	75	508	38.100
2. <i>Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering</i>				
verlaging vergoeding van € 37,25 naar € 28,50 per maand	b	128	105	13.440
3. <i>Regeling Sociale Participatie</i>				
doelgroepafname door inkomensgrensverlaging naar 100%	b	5,8	100	580
verhoging bijdrage van € 100 naar € 210	v	23,2	110	-2.552
toename doelgroep met chron. zieken/gehand/ouderen	v	82,4	210	-17.304
verlaging leeftijdsgrens van 6 naar 3 jaar	v	5	210	-1.050
4. <i>Witgoedregeling</i>				
doelgroepafname door inkomensgrensverlaging naar 100%	b	4	700	2.800
toename doelgroep met chron. zieken/gehand/ouderen	v	82,4	338	-27.851
5. <i>Langdurigheidstoeslag</i>				
doelgroepverbreding (ook werkenden met minimum ink)	v	14,2	369	-5.240
doelgroepafname door inkomensgrensverlaging naar 100%	b	14,2	369	5.240
6. <i>Kosten schoolgaande kinderen (Regeling schooltas)</i>				
Verhoging vergoeding per aanvraag	v	17	150	-2.550
toename doelgroep met chronisch zieken/gehand/ouderen	v	30,9	250	-7.725
doelgroepverhoging door inkomensgrensverhoging naar 120%	v	3,4	250	-850
doelgroepverkleining vanaf 12 jaar ipv vanaf 6 jaar	b	25,65	300	7.695
7. <i>Individuele bijzondere bijstand</i>				
Verlaging inkomensgrens van 110% naar 100%	b	10%	70.589	7.059
aanpassing vergoeding inrichtingskosten NIBUD van 100% naar 75%	b	25%	45.000	11.250
8. <i>Draagkrachtberekening tot 130%</i>				
toename doelgroep 110-120%	v	10	450	-4.500
toename doelgroep 120-130%	v	10	150	-1.500
financieel effect na realisatie voorgestelde maatregelen adviesscenario	b			32.742
marge 5% toename aantal cliënten		5%		14.360
Totaal budgettair saldo				18.382